

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 10 mars 1933 kl. 1 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om
upphävande av § 113 regeringsformen.*

I en inom andra kammaren väckt motion nr 10 hava herrar *Wallén* och *Johanson* i Hallagården hemställt, »att riksdagen, såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling, ville besluta, att § 113 regeringsformen måtte upphävas».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

I §§ 110—113 regeringsformen finnas bestämmelser rörande skydd för riksdagen, enskilda riksdagsmän, riksdagens ämbets- och tjänstemän, dess verk och inrättningar m. m. I berörda § 113 stadgas, att taxeringsmän, som riksdagens bevillningsföreskrifter å dess vägnar tillämpa, skola ej för debitering eller taxering kunna till något ansvar ställas.

Denna bestämmelse, som infördes i regeringsformen 1809, avsåg att skydda riksdagens beskattningsmakt mot Kungl. Maj:t och kronan. Före 1809 plägade ett vart av de fyra riksständen åtaga sig viss allmän bevillning, varefter ständernas sålunda åtagna bevillning med däri införda noggranna regler angående densammas fördelning mellan olika yrkesgrupper och enskilda personer m. m. utfärdades i form av en stadga eller förordning. Avgiften kunde emellertid icke bestämmas för var och en av de skattskyldiga särskilt utan tillämpningen av bestämmelserna i bevillningsförordningarna överlämnades åt taxeringsmän, som skulle bestämma avgifterna efter »de fastställda generella grunderna och befintliga särskilda omständigheter». Dessa taxeringsmän, som valdes inom varje pastorat, ansågos såsom ständernas förtroendemän. Vad de bestämt skulle gälla och fick deras beslut sålunda icke överklagas. Dock voro de Kungl. Maj:t och kronan ansvariga, om det kunde befinnas, att genom efterlåtenhet från dem kronan kommit i saknad av något, som likmätigt förordningen påföras och utgöras bort.

År 1809 borttogs emellertid detta taxeringsmännens ansvar gentemot kronan och infördes då bestämmelsen i § 113 regeringsformen för att förhindra att kronan utkrävde ansvar gentemot riksdagens taxeringsmän. Sedermera infördes även fullständiga bestämmelser om rätt såväl för kronan som de skattskyldige att överklaga taxeringsmännens beslut. I bevillningsförordningarna under 1800-talet infördes även bestämmelser, vari taxeringsmännen tillförsäkrades samma säkerhet och straffskydd mot över-

grepp, som gällde för riksdagsmän. Under 1800- och 1900-talet har Kungl. Maj:ts och ämbetsverkens makt och inflytande på taxeringsarbetet i hög grad ökat. Det straffskydd, som sålunda införts för taxeringsmännen och varom numera finnes stadgande i 10 kap. 3 § strafflagen, enligt vilket ledamot i taxeringsnämnd m. fl. i eller för utövandet av sådan befattning åtnjuter samma straffskydd som Konungens ämbetsmän, har uppenbarligen varit avsett att utgöra ett skydd mot övergrepp icke från Kungl. Maj:t utan från allmänhetens sida.

På grund av den utveckling taxeringsinstitutionen undergått med ett allt större inflytande på taxeringsarbetet för kronans ombud, har det skydd, som § 113 regeringsformen stadgar, icke längre visat sig vara av större betydelse såvitt det riktar sig mot kronan. Däremot har paragrafen tolkats så, att taxeringsmännen jämväl äro skyddade för att ställas till ansvar från de skattskyldigas sida för felaktigheter vid debitering och taxering.

Ifrågavarande bestämmelse i § 113 regeringsformen torde dock icke skydda taxeringsman för ansvar för andra åtgärder än sådana, som röra debiterings och taxerings bestämmande; således finnas exempelvis ansvarsbestämmelser i taxeringsförordningen för ledamot av taxeringsnämnd, som utan tillstånd offentliggör deklarationer m. m.

Det skydd, som tillförsäkrats taxeringsmännen i sistberörda paragraf, synes emellertid alltfört vara av betydelse. Taxeringsmyndigheterna böra kunna verkställa det dem anförtrödda grannliga arbetet utan att riskera att bli ställda till ansvar för att vid något tillfälle en förment för hög eller för låg taxering ägt rum. Ett borttagande av bestämmelsen torde i varje fall icke kunna verka fördelaktigt på taxeringsarbetet och ej heller hava påvisats några olägenheter eller missförhållanden, vilka kunna hava sin grund i ifrågavarande bestämmelse och motivera en ändring av densamma. Då bestämmelsen därjämte såsom förut påvisats sammanhänger med riksdagens beskattningsrätt och i sin mån alltjämt betonar taxeringens karaktär av självförvaltningsverksamhet bör densamma bibehållas oförändrad. Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 mars 1933.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar *Reuterskiöld, Hallén**, *K. J. Ekman*, greve *Spens, Hellberg, Sandegård, Sundberg, Larsén, Björkman**, *Källman**, *Karl A. Johanson, Borg, Magnusson i Tumhult**, *Andersson i Igelboda, Fast, Olsson i Mora, Lindmark, Petersson i Broaryd, Nordström* och *Lundquist i Rotebro**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
